

Život jde dál

Letošní rok začal pro Dalibora Jandu tragicky. Ale jak sám říká, život jde dál. Neodřekl tři na sebe navazující vystoupení (Spišská Nová Ves, Český ples v Košicích a ples Galerie Miro ve Snině), která byla dohodnuta již několik měsíců předtím. A tak jsme si mohli popovídat.

Jak často koncertujete na Slovensku?

Dá se říct, že častěji než v Čechách, na Slovensku tak nějak cítím, že jsem vzácnější. Je to prima pocit, který má poslední dobou dost českých zpěváků a herců. Možná je to i tím, že si jeden druhého víc vážíme.

Na 10. českém plese v Košicích, kde jste vystupoval, byli hosté většinou ve věku asi tak od třiceti výš, mnozí si pamatují vaše koncerty a nahrávky ještě z dob společného státu. Daří se vám oslovovat i mladší generaci?

No já se o to snažím. Aspoň na diskotékách, na které jezdím jako host, většina mládeže se mnou písničky zpívá. Takže odněkud je musí znát. Ti, co mají zájem, si dnes muziku, kterou chtějí poslouchat, došla snadno najdou. A ještě něco - některé písničky se snažím přiblížit přímo na diskotéky.

Čas letí a je snad jediný spravedlivý ke všem stejně. Tím chci naznačit, že i váš věk rebela nějak přerůstá do zralých let. Jak se cítíte?

No, zdá se mi, že to není pravda, že bych už měl mít takové velké jubileum, spíš se cítím na to, že by to mohlo být o deset roků miň. Ale ráno, když vstávám, nebo v některých chvílích si říkám, že člověk už začíná být opotřebovaný. Ono když absolvujete kolem tří tisíc koncertů po celém Československu, předtím ještě spousta času po barech a tancovačkách, tak se to na člověku podepíše. Oslava bude, ale jak a kde - to ještě neprozradím, jak se říká - člověk nemá moc plánovat. Připravuji kníž-

ku s jakýmsi ohlednutím za pětadvacetiletou kariérou, pak videokazetu klipů od těch nejstarších černobílých po poslední a ještě nové cédéčko.

Když se ohlédnete za svou kariérou, jste spokojen?

Těžko říct. Měli jsme velkou smůlu, že jsme žili v době, kdy se člověk mohl strašně těžko prosadit v anglosaských zemích. Dnes v mém věku je už pozdě a frčí jiná muzika. Ve škole jsme se učili jiné řeči. Takže žádná deska v Anglii či jinde. Ale v podstatě můžu být spokojený, protože v tehdejší Československu jsem dosáhl všeho, čeho se dosáhnout dalo - Bratislavská Lyra, Děčínská kotva až po Zlaté sláviky, devět zlatých desek. A najednou v určitém věku koukáte, kam dál, co ještě

Dalibor Janda se narodil 21.3.1953 v Hranicích na Moravě. Je držitelem tří Zlatých sláviků (1986, 1987, 1988), získal řadu dalších hudebních ocenění (Zlatá děčínská kotva, Bratislavská lyra atd.) Dosud natočil 14 desek a celkově se prodalo více než 1,5 milionu nosičů.

Letos připravuje vydat autobiografickou knížku Zpětné zrcátko složenou z textů legendárních písniček, not i útržků ze života trojnásobného Zlatého sláviky. Vydá také dvojalbum, které bude obsahovat 50 nejspěšnějších písní i několik novinek. A také videokazetu se záznamem sestřihů koncertů a nejznámějších klipů.

dělat. Přitom zjistíte, že vlastně život je také o něčem jiném, že je důležité zdraví, také záliby, nejen muzika, ze které se stala tvrdá dřina.

Nechci být impertinentní, ale kolik to budete mít?

Já nevím přesně, jestli třicet, čtyřicet nebo padesát. Musím se podívat do občanky.

Ale bude to přesně na první jarní den, tedy 21. března. (A bude to padesátka.) Vráťte se ještě ke koncertům. Kolik z těch tří tisíc asi bylo na Slovensku?

Také jsem nad tím trochu přemýšlel. Řekl bych, že to bylo kolem poloviny.

Kromě toho, že zde máte své posluchače, máte k Slovensku i jiný vztah, že? Pokud se pamatují, byl jste v Košicích na vojné podobně jako Josef Laufer. Jaké máte na tu dobu vzpomínky?

Jenom dobré. Na vojné jsem byl v letech '72 až '74, měli jsme kapelu, tak jsme se určitým způsobem trochu ulevovali, hrávali jsme na plesech, na svatbách dcer důstojníků a podobných akcích. Byly to příjemné zážitky a navíc Košice jsou pěkné město, vždycky bylo kam jít. Jediná nepříjemnost bylo to, že jsme jsme byli ostříhani nakrátko a tenkrát letěly dlouhé vlasy, tak jsme u holek neměli moc šance. Dneska by to asi bylo jiné. No a ke Slovensku mám ještě rodinné vztahy, jezdil jsem často ke svému strýci do Slavošovců, takže ten kraj docela dobře znám.

Lidské osudy jsou někdy klikaté. Vaše rodinné kořeny sahají do Užhorodu. Jak to?

To je trochu složitější. Dědeček byl legionář, potom zakotvil v Užhorodě, kde se oženil a tam se narodil můj tatínek. Když mu byly asi dva roky, tak se děda s rodinou přestěhoval do svého rodného kraje na Moravu.

Už jste si zvykl na hraniční přechod mezi Českou a Slovenskou republikou?

Je to divný pocit, ale moc to nějak nevnímáme. Celníci vždycky reagují, tak co, zase na koncert? takže je to takové snesitelné. Slovenští i čeští celníci se chovají bezvadně, takže pro mě jsou ty celnice spíš jenom symbolické. Možná, že ty celnice nemuseli být, mohla třeba zůstat společná měna a armáda, nemuselo se to všechno rozdělovat úplně. Ale ať to probíráme jak chceme, kdyby k rozdělení nedošlo, tak bychom si dneska třeba mysleli, že jeden

druhému něco ubíráme, jeden na druhého nějakým způsobem doplácíme, že jsme něco kvůli tomu druhému zmeškali. Dneska máme k sobě blíž možná i proto, že si každý stát řeší svoje problémy. Když se setkáme, tak se setkáme jako partneři, jako kamarádi a starostí vzájemného ovlivňování jsou mimo. V tom je to pěkné a zajímavé. A musím říct, že poslední dobou se o politických tématech devadesátého druhého, třetího ani nebavíme. To zmizelo, protože, když u vás někdo řekne, že ten a ten ministr či politik se nějak vyjádřil, tak my ho stejně neznáme, jako Slováci neznají většinu našich ministrů a politiků. A myslím, že je to tak dobře.

Není tak všeobecně známo, že kromě muziky je vaším koníčkem historie. Spíš česká, evropská nebo světová?

No ta česká, víte jak to je. O tom češtví by se dalo strašně moc mluvit. Prostě mám rád historii. Naivně jsem si myslel, že ze školy mám nějakou představu o historii. Moje domněnka byla chybná. Historie není v tom, že začíná někde u knížete Václava, pak pokračuje přes Karla IV. a Jiřího z Poděbrad a pak už Masaryk a Václav

Jako mnoho jiných zpěváků má i Dalibor Janda fanklub. Kupodivu nikoli v Praze či v rodném kraji. Adresa: Fanklub Dalibora Jandy, Petr Hrdina, Mostecká 142, 261 01 Příbram.

Havel. Často se hovořilo jen o několika panovnících - aspoň tak jsem to vnímal. Potom jsem si začal půjčovat nějaké knížky, začal jsem se tím víc zabývat, trochu hloubat a najednou to byla má záliba. Díky tomu se orientuji třeba v habsburských panovnících a začal jsem sbírat všechno, co se dá.

Jiným vaším hobby byly motorky? Ještě jsou?

Už mím, asi to jde s věkem. Teď spíš dávám přednost jistotě čtyř kol.

Trochu jste se dotkl otázky češtví. Dnes se říká, že mladá generace je spíš občansky založená a nějaké vlastenectví je jí dost vzdálené. Jak vy to v Čechách vnímáte?

Zdá se mi, že dneska není moderní být vlastenec, či říkat, že některý soused je lepší než my - to zase považujeme za něco proti, vždyť jsme přece Češi. Nemám to moc rád. Podle mě jsou určující média, záleží na tom, co do mladých lidí dostanou a nikdo mi nevymluví, že dneska rozhodující moc mají média, ať jsou to noviny, rozhlas, televize, ať jsou to velká vydavatelství. Kdo má peníze, prosadí cokoli.

Helena Mišková

Beseda s Pitínským

Režiséry a autory divadelních her návštěvník představení obvykle nezná. Vidí jen výsledek jevištního provedení, a ačkoliv je to zejména práce režiséra, ten zůstává v pozadí a divák odchází s vizuálními vzpomínkami na herce.

Setkání s režisérem bývá vzácnou příležitostí. Za mimořádně výjimečnou možno považovat besedu s Janem Antonínem Pitínským, kter-

rý v posledních letech patří mezi nejspěšnější jevištní tvůrce na českých i slovenských scénách. Dokazují to nejen prestižní ocenění, ale také pracovní vyčerpání. Vždyť nastudování her v různých divadlech má podle plánu až do roku 2005.

Mezi nimi i v Slovenském národním divadle a Národním divadle v Praze.

"Už několik let jsem nic nepsal, protože se naplno věnuji režirování. Vůbec bych se nemohl soustředit na psaní hry. To v mém případě nejde. Studuji a připravuji hry jiných autorů. Mrzí

mě, že došlo k odsunutí

premiéry hry Thomase Bernharda Ignorant a šílenec, kterou dělám v Činohře SND," přiznal se před plným hledištěm v Městském divadle Bratislava (MDB), kde se konala beseda s touto jevištní osobností. Bylo to po představení jeho hry Pokojíček.

"Pokojíček jsem napsal, když jsem neměl co jíst a byl vyhlášen konkurz. Narychlo jsem dal dohromady moje dosavadní zápisky o nedělních odpoledních návštěvách v našem panelákovém bytě, které byly permanentně malými rodinnými katastrofami. Mrzí mě, že závěr jsem 'zvorál' a podle mne je i celá hra 'užvatlaná a nepovedená'. Na moje překvapení si tento mladý kolektiv s ní zdárně poradil," hodnotil představení v MDB, které zhlédl před besedou a které se bude hrát každý měsíc.

Pitínský kromě působení na předních profesionálních scénách spolupracuje i s ochotníky. V ČR byl u zrodu několika amatérských divadel. I když potvrdil výhodnost dlouhodobě pracovat se stálým kolektivem herců, scénografů a hudebníků, v současnosti neuvazuje o založení vlastního souboru. Přestože se beseda tematicky věnovala výhradně divadlu, umožnila poznat i lidské kvality J. A. Pitínského.

Pavol Erdziak

Foto: autor

Rekordní Mucha

Výjimečně úspěšnou byla výstava děl Alfonse Muchy v Galerii města Bratislavy, kterou organizátoři o týden prodloužili. Už předtím byly večerní návštěvní hodiny posunuty o jednu hodinu. Nestačilo to, protože denně chodily stovky zájemců. A tak rekordní návštěvnost Muchovy výstavy před dvěma lety, kdy expozici Paříž 1900 vidělo 20 500 návštěvníků, byla překonána. Koncem ledna skončenou expozici Alfonse Muchy v USA, Čechách a na Moravě vidělo 26 000 zájemců o secesi.

"Je to absolutní rekord v naší galerii. O žádnou jinou, i když jsme tu měli Goyu a jiné světoznámé tvůrce, nebyl zdaleka takový zájem," potvrdil nám ředitel galerie Ivan Jančár. *Jak jsme se přesvědčili, návštěvnost v Slovenské národní galerii či jiných výstavních prostorách hlavního města SR na jednu výstavu výrazně zůstává za zmíněnými expozicemi ivančického rodáka. A zřejmě tento rekordní zájem nebude dlouho překonán.*

PE